

ОЦЕНКА, ОЦЕНЯВАНЕ И РАЗБИРАНЕ НА ИЗКУСТВОТО

Основна цел

Целта на този практически материал е да се представят проблемите, с които може да се сблъскате, когато се опитвате да разберете какво е изкуството и какво не е, както и как можете да помогнете на учениците си да разберат и оценят изкуството.

В този фактологичен материал вие ще:

- Научите повече за това какво е изкуството като цяло.
- Как да дефинирате изкуството и как функционира то.
- Придобийте по-добро разбиране за това как да се наслаждавате, разбирате и оценявате изкуството.
- Научите повече за различните техники и дейности, които могат да бъдат въведени, за да направят изкуството по-ценено и разбираемо за вашите обучаеми, по време на арт семинар.

Ще имате нужда от:

- компютър с добра интернет връзка
- снимки, картини и други произведения на изкуството от различни периоди.

Предизвикателства и настройки

Когато сравняваме съвременни произведения на изкуството със стари, такива като ренесансовите портрети, където се наблюдават красота и симетрия, можем лесно да се объркаме и да свържем изкуството само с елегантност, отхвърляйки съвременните тенденции (например картина 1 и 2).

Това е напълно логично, защото когато се запитаме: "Какъв точно е смисълът на изкуството?" Всъщност нямаме категоричен отговор.

В продължение на десетилетия, философи и критици в изкуството, не успяват да постигнат съгласие. Защото художествената интерпретация е сложна и субективна и едва ли ще даде категоричен отговор.

Логичното обяснение за това е, че времената и обществата на хората се променят през цялото време и тяхното изкуство отразява това. Художествената интерпретация се променя с течение на времето.

Всеки може да оцени изкуството, а бидейки субективни по природа, различните форми на изкуство се харесват на

различни хора. Оценката може да бъде силно субективна, защото зависи от личните вкусове и предпочитания на човека.

Картина 1

Момичето с перлената обица - Йоханес Вермеер, Източник: [Wikipedia](#)

Картина 2

Неозаглавена- Кийт Харинг, Източник: [Europeana](#)

Насоки за анализиране на изкуството

Ето нивата, които можете да използвате, за да обясните дадено произведение на изкуството:

4. Meaning: A statement of the work's content. A message or narrative expressed by the subject matter.

5. Judgment: A critical point of view about a work of art concerning its aesthetic or cultural value.

1. Описание: просто описание на обекта без равностойности оценки, анализ или интерпретация. Отговаря на въпроса: "Какво виждате?".

2. Анализ: определяне какво предполагат характеристиките и решаване защо художникът е използвал такива отличителни елементи, за да предаде конкретни идеи. Отговаря на въпроса: "Как го е направил художникът?".

3. Контекст: Историческа, религиозна или информация за околната среда, която заобикаля определено произведение на изкуството и която помага да се разбере значението на произведението.

4. Значение: Изложение на съдържанието на произведението. Послание или разказ, изразен чрез темата.

5. Преценка: Критична гледна точка за произведение на изкуството относно неговата естетическа или културна стойност.

Адаптация

Според теорията за умишлена заблуда на литературния критик У. К. Уимсат и философа Монро Беърдсли, когато оценяваме произведение на изкуството, не трябва да се занимаваме с художественото намерение. Защото не винаги знаем какво е мислил художникът. Също така, ако притежавахме такива знания, това би отклонило вниманието ни от качеството на проекта.

Литературните теоретици Стивън Напт и Уолтър Бен Майкълс, от друга страна, са на различно мнение, твърдейки че съзнателният творец прави работата си разбираема.

Във всички спорове обаче винаги има средно положение. Както твърди съвременният философ Ноел Каръл, целта е просто едно парче в центъра на сложен пъзел.

Представени по този начин, оценката и оценяването на изкуството не са базирани просто на харесване или нехаресване.

Преди да навлезем в подробности за това как да оценяваме и разбираме изкуството, искаме да повторим, че оценката и оценяването на изкуството е свързано с обяснението ЗАЩО

харесваме или не харесваме нещо, а не просто ДАЛИ го харесваме или не го харесваме. Например, може да не харесвате картина, защото е твърде тъмна, но все пак може да харесате темата или да оцените цялостното послание на картината. Казано по-просто, "Тази картина не ми харесва" не е достатъчно. Трябва да знаем причините за вашето мнение, а също и дали смятате, че работата има положителни качества.

Как оценявате красотата на една картина?

Естетиката е тема с много личен характер. Всички виждаме нещата по различен начин, включително "изкуството" и особено "красотата". Освен това живописца е преди всичко визуално изкуство - нещо, което виждаме, а не за което мислим. Така че, когато ни попитат дали смятаме, че една картина е красива, вероятно ще дадем незабавен отговор. Ако обаче ни помолят да оценим красотата (или липсата на такава) на една картина, т.е. да я обясним и обосновем, нещата стоят съвсем различно. За да ви помогнем да анализирате ситуацията, ето няколко въпроса, които можете да си зададете относно дадената картина. Повечето от тях са за хармонията, правилността и баланса, които са видими.

Какви пропорции могат да бъдат видяни в картината?

Гръцкото изкуство и ренесансовото изкуство често се основават на определени правила за пропорция, които са в съответствие

с класическите възгледи за оптичната хармония. Така че, може би красотата, която виждате (или не виждате), може отчасти да се обясни с пропорциите (на обектите и фигурите) в творбата.

Повтарят ли се определени форми или модели в картината?

Според психолозите повторението на привлекателни форми, особено в симетрични модели, може да отпусне окото и мозъка, така че да почувстваме удоволствие.

Допълват ли се цветовете, използвани в картината?

Цветовите схеми с допълващи се нюанси или тонални вариации са известни със своя привлекателен ефект върху сетивата.

Картината пленява ли ви? Задържа ли вниманието ви?

Най-добрите картини са най-лесните за гледане. Те привличат вниманието ни, а след това "подсказки" насочват окото ни през творбата.

Как изглежда картината в сравнение с другите?

Всичко е относително. И така, как картината, стояща пред вас може да бъде сравнена с подобни картини от същия художник? Ако тя е творба, плод на зряла работа, може да откриете, че тя

е по-добра от по-ранните творби и обратното. Ако не можете да намерите други картини от същия художник, погледнете подобни творби на други художници. В идеалния случай започнете с произведения, рисувани през същото десетилетие и след това постепенно се придвижете напред във времето. Не е добра идея да преглеждате твърде много картини!

Практически примери и вдъхновяващи идеи

Като практически примери предлагаме следните дейности:

1. Играта на галерията
2. Различни гледни точки
3. Ролева игра

Дейност 1- Играта на галерията

За първата дейност учениците са помолени да представят себе си в галерия. Можете да принтирате някои картини, които харесвате, в голям формат и висока резолюция или да ги прожектирате с проектор.

Учениците са поканени да разгледат картините на пет етапа.

1. описание: поискайте от тях кратко описание, което включва обективни критерии. Например: жена, седнала на стол.
2. анализ: помолете ги за по-подробно описание, както и за по-субективна гледна точка, например: млада / много млада жена, седи на стол, / почива си, / оттеглено.

3. обстановка: попитайте учениците за времето, от което смятат, че произхожда картината, действителната социално-икономическа ситуация и как са стигнали до това заключение.

4. разбиране: след като чуете мнението на всички, заедно можете да стигнете до заключение за това какво представлява картината.

5. преглед: попитайте учениците какви емоции предизвиква картината и дали им харесва от естетическа гледна точка или смятат, че има художествена стойност.

Процесът е доста прост и целта е да се помогне на учениците да разберат субективността на изкуството. Той също така насърчава визуалния анализ и помага за установяване на концентрация.

Дейност 2 – Различни гледни точки

В тази дейност учителят ще постави предмет по свой избор на видимо място в класната стая, като бутилка с вода или чадър.

След това той моли учениците да пресъздадат на хартия, това, което виждат.

Накрая учениците разменят своите работи с тези на съучениците си и обсъждат приликите и разликите в техните картини и причините, които са ги накарали да пресъздадат обекта по този начин.

Чрез тази дейност се стимулира въображението на учениците и се насърчава тяхната креативност.

Изкуството е визуално образователно преживяване, което може да им помогне да подобрят визуалното си възприятие.

Те могат да развият тези умения за визуално възприятие по следните начини:

- Разпознаване - способността да се разграничават приликите и разликите;
- Памет - способността да се запамети видяното;
- Последователна памет - запомняне на видяното в правилния ред;
- Разбиране - разбиране на видяното;
- Възприемане на формите - разграничаване на модели и форми;
- Възприятие за дълбочина - способността да се прецени докъде е напреднало нещо.

Дейност 3 – Ролева игра

Можете да помолите учениците да изберат любимия си исторически период и да си представят, че живеят в това време. След като всеки е избрал ролята си, ще покажете на учениците илюстрации, като например животни и ще ги помолите да ги коментират, като използват информация за избрания период.

Тази информация може вече да е била обсъждана в клас преди началото на играта. По този начин учениците трябва да възпроизведат чувствата, предизвикани от тази работа, от гледна точка на ролята.

В тази дейност учениците могат да се научат да приемат гледната точка на другите, защото всеки ще се справи с тази дейност по съвсем различен начин. Тук нека подчертаем важността на избория от тях времеви период, защото той създава различия в общественно-политическата среда, класовата дискриминация и т.н.

Вдъхновение

ОЦЕНЯВАНЕ НА ИЗКУСТВОТО - РАЗБИРАНЕ НА ИЗКУСТВОТО И ХУДОЖНИЦИТЕ

<https://www.artfactory.com/art-appreciation.html>

Ръководство за начинаещи за оценяване на изкуството

<https://www.youtube.com/watch?v=SkIRvqej1eE>

Оценяване на изкуството (елементи и принципи на изкуството)

<https://www.youtube.com/watch?v=-pTyJEwUtjE>

Как да гледате произведение на изкуството

<https://www.youtube.com/watch?v=AZoKEIBwKCs>

Допълнителни ресурси

- Europeana, или Европейската дигитална библиотека, е общоевропейска дигитална библиотека, която предоставя достъп до два милиона книги, карти, записи, снимки, архивни документи, таблици и видеоклипове от 27-те страни-членки на Европейския съюз
 - <https://www.europeana.eu>
- Видео с полезна информация за изкуството

- https://www.youtube.com/watch?v=vV2cc_fFgmA
- TEDEd урок по художествена интерпретация от Хейли Левит
 - <https://ed.ted.com/lessons/who-decides-what-art-means-hayley-levitt#discuss>